

Economen: opties om lonen te verhogen heel beperkt

CPB en DNB roepen op tot een sneller tempo van de loonstijgingen. Economen zijn sceptisch over de mogelijkheden

Van onze redacteur
Amsterdam

Een unieke gebeurtenis: De Nederlandse Bank en het Centraal Planbureau riepen deze week beide op tot een sneller tempo van loonstijgingen. Dat zou ertoe moeten leiden dat de hardnekkig lage inflatie in Nederland op een wat hoger niveau komt. Drie hoogleraren economie zijn echter sceptisch over de mogelijkheden een versnelling van de loonstijgingen te bewerkstelligen.

Zo zegt Lex Hoogduin van de Universiteit van Groningen dat op basis van het huidige beschikbare instrumentarium de overheid een suggestie zou kunnen doen aan werkgevers en werknemers om in cao-onderhandelingen hogere lonen af te spreken: 'Dat lijkt me het maximum haalbare. En daarbij zul je de omstandigheden in een bedrijf of bedrijfstak moeten meewegen. Als dat niet werkt zou een centrale loonpolitiek een volgende stap zijn, maar dat lijkt me echt heel onverstandig. Het zou meer schade aanrichten dan goed doen.'

Hoogduin zegt dat deze discussie nu plaatsvindt tegen de achtergrond van een goed presterende economie: 'Dus wat zou je uit de kast willen halen voor een paar tienden meer loonstijging? Dat zal het al snel niet waard zijn. Het probleem is dat je niet weet wanneer de lonen uit zichzelf weer gaan stijgen, omdat er toch weer krapte op de arbeidsmarkt ontstaat. Dat kan nog even op zich laten wachten, maar het kan ook dat dit moment nadert. De structuur van de arbeidsmarkt is dermate ingrijpend veranderd, dat we dat niet met zekerheid kunnen zeggen.'

Hoogleraar aan de UvA Roel Beetsma kan zich niet vinden in de oproep van DNB en CPB. Hij kwalificeert deze als 'riskant' en 'ongelukkig'. 'Het is niet de taak van Nederland de inflatie in de eurozone te hel-

pen opkrikken. Dat lijkt me te vergezocht.' Beetsma vreest dat snellere loonstijgingen de conjunctuurschommelingen alleen maar zullen versterken: 'De praktijk leert dat als die lonen eenmaal gaan stijgen, zo'n proces een tijdje doorzet. Ook als de economie alweer minder goed draait. We hebben in het verleden gezien dat de loonstijgingen dan te lang hoog blijven en de economie extra schaden.'

Beetsma stelt vast dat nog slechts een kleine minderheid van de werknemers lid is van een vakbond: 'Dus de bonden krijgen moeilijker iets voor elkaar.' Hij zegt dat het aanbod van arbeid ook ruimer is dan alleen de al flink gedaalde werkloosheid suggereert. 'Het blijft met de loonvorming een kwestie van onderhandelingen tussen cao-partijen. Vraag en aanbod moeten de uitkomst van dat proces bepalen.'

Bas Jacobs van de Erasmus Universiteit Rotterdam, zegt dat het voor de bonden in een arbeidsmarkt met bijna drie miljoen flexwerkers en zzp'ers moeilijker is geworden om hogere looneisen te stellen: 'De bonden zijn niet dom. Men beseft dat hogere looneisen de werkgevers ertoe kunnen aanzetten minder personeel in vaste dienst te nemen en meer met flexcontracten te werken.'

Volgens Jacobs gaan de lonen alleen omhoog bij een minder groot aanbod of een grotere vraag. Jacobs: 'Het is niet de bedoeling het aanbod te beperken, dus zul je iets aan de vraagkant moeten doen als je de lonen wilt verhogen.' Een overheid heeft, zegt Jacobs, de lonen niet aan een touwtje, maar kan wel wat doen om meer invloed uit te oefenen. 'De overheid is zelf werkgever. Er zijn de afgelopen acht jaar vanwege de bezuinigingen veel mensen ontslagen. Een overheid kan ook meer mensen aannemen.'

Een andere mogelijkheid zou zijn om in de belastingheffing hogere lasten op kapitaal te leggen en de opbrengsten daarvan te benutten om de lasten op arbeid te verlagen. Jacobs: 'Ook dan stijgt de nettobeloning op arbeid en daalt die op kapitaal. Haal bijvoorbeeld de subsidies op het eigen huis en de pensioenen weg. En sluis die terug in de vorm van lagere belastingen op arbeid.'

'Het is niet de taak van Nederland de inflatie in de eurozone te helpen opkrikken. Dat lijkt me te vergezocht'